WIKIPÉDIA

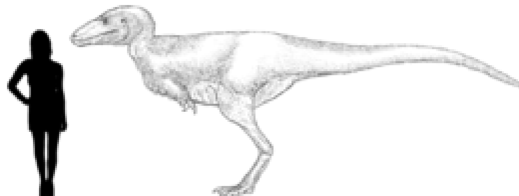
Alectrosaurus

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Az ***Alectrosaurus*** (nevének jelentése 'nőtlen/hajadon gyík') a tyrannosauroidea theropoda dinoszauruszok egyik neme, amely a késő kréta korban élt Belső-Mongólia Autonóm Terület területén. Jóval nagyobb rokonához, a *Tyrannosaurushoz* hasonló testfelépítésű, két lábon járó húsevő volt, de a hossza valószínűleg nem haladta meg az 5 métert.

Az *Alectrosaurus* nem neve, ami 'magányos gyíkként' is fordítható, az ógörög αλεκτρος / *alektros* és σαυρος / *szaürosz* szavak összetételéből származik. A felfedezése idején egyetlen hasonló ázsiai húsevő sem volt ismert. Egyetlen faját nevezték el (az *A. olsenit*), amely George Olsenre utal, aki az Amerikai Természetrajzi Múzeum (American Museum of Natural History) harmadik mongóliai expedícióján, 1923-ban felfedezte az első példányokat. A nem és a faj nevét az amerikai őslénykutató, Charles W. Gilmore alkotta meg 1933-ban.

Alectrosaurus 	
Evolúciós időszak: késő kréta, 83–74 Ma	
PreЄ Є O S D C P T J K Pg N	

Az *Alectrosaurus* rekonstrukciója

Természetvédelmi státusz

Fosszilis

Rendszertani besorolás

Ország:	Állatok *(Animalia)*
Törzs:	Gerinchúrosok *(Chordata)*
Altörzs:	Gerincesek *(Vertebrata)*
Osztály:	Hüllők *(Reptilia)*
Öregrend:	Dinoszauruszok *(Dinosauria)*
Rend:	Hüllőmedencéjűek *(Saurischia)*
Alrend:	Theropoda
Öregcsalád:	Tyrannosauroidea
Nem:	***Alectrosaurus*** Gilmore, 1933

Fajok

- ***A. olseni*** Gilmore, 1933 (típus)

Hivatkozások

 A Wikimédia Commons tartalmaz ***Alectrosaurus*** témájú kategóriát.

Tartalomjegyzék

A felfedezés története

A holotípus (az AMNH 6554 katalógusszámú lelet), avagy az *Alectrosaurus* eredeti példánya egy hátsó láb, amit az Iren Dabasu-formációban, Kína belső-mongóliai részén fedeztek fel.[1] A típuspéldány mellső lábát később tévesen azonosított therizinosauroidea maradványnak találták.[2] E geológiai formáció kora nem tisztázott, de általában úgy ítélik meg, hogy a késő kréta kor campaniai korszaka idején, mintegy 83–74 millió évvel ezelőtt keletkezett.

A későbbiekben további maradványokat, többek között egy hasonló hátsó láb, valamint a koponya és a váll részeit is az *Alectrosaurus* leletanyagához kapcsolták. Ezek a fosszíliák a szintén bizonytalan korú külső-mongóliai Bayan Shireh-formációból kerültek elő.[3] Lehetséges, hogy e formáció kora kiterjed a kora campaniai alkorszakra is, de a jelenlegi becslések szerint a cenomani–santoni korszakok idején keletkezett.[4] Az Iren Dabasu és a

Az *Alectrosaurus olseni* jobb hátsó lába, az AMNH 6368 katalógusszámú lelet

Bayan Shireh dinoszaurusz faunája hasonló, de Jimmy van Itterbeeck és szerzőtársai kijelentették, hogy az Iren Dabasu valószínűleg campaniai–maastrichti korszakbeli és feltehetően egyidős a Nemegt-formációval, így nem meglepő, hogy az *Alectrosaurus* egyik faja ott is megtalálható.[5]

Mindemellett további részleges csontvázak kerültek elő Belső- és Külső-Mongólia területéről.[6] Ezekről a leletekről 2007 elejéig nem készült leírás.

Taxonómia

Az *Alectrosaurus* kétségtelenül egy tyrannosauroidea, de töredékes természete miatt jelenleg nem lehet biztosan meghatározni a többi tyrannosauroideával való rokoni kapcsolatait, emellett több újabb keletű kladisztikus elemzés során is mellőzték. Egy tanulmány egy tyrannosauroidea kladogramon az *Alectrosaurus* esetében nem kevesebb, mint nyolc maximális takarékosságú (parszimóniájú) pozíciót jelzett.[7] Egyes őslénykutatók az *Alectrosaurus olsenit* az *Albertosaurus* egyik fajának tekintik.[8]

Az *Alectrosaurust* eredetileg hosszúkarú theropodaként jellemezték, de ez a tévesen hozzá kapcsolt therizinosauroidea mellső láb darabok miatt történt.[3][9] A maradék leletanyag egy igazi tyrannosauroidea hátsó lábához tartozik, azonban a sípcsont és a combcsont hosszának kis aránya jellemzi, ugyanis a legtöbb, a combcsontnál hosszabb sípcsonttal rendelkező tyrannosauroideától eltérően az állat e két csontja nagyjából egyforma hosszú. A hátsó lábfej (és a boka) mérete szintén közelebb áll a sípcsontéhoz, mint a legtöbb, rendszerint hosszabb talpú tyrannnosauroideánál.

A Bayan Shireh-leletanyag nem biztos, hogy ehhez a nemhez tartozik, és további vizsgálatot igényel. Egy kladisztikus elemzés szerint a két példány egy csoportba tartozik, kizárva más taxonokat, így valószínű, hogy közeli rokonságban állnak, még akkor is, ha nem egy fajhoz tartoznak.[2]

Jegyzetek

1. Gilmore, C.W. (1933). „On the dinosaurian fauna of the Iren Dabasu Formation”. *Bulletin of the American Museum of Natural History* **67**, 23–78. o.
2. Holtz, T.R..szerk.: Tanke, D.H., and Carpenter, K.: The phylogeny and taxonomy of the Tyrannosauridae, *Mesozoic Vertebrate Life*. Bloomington: Indiana University Press, 64–83. o. (2001). ISBN 0-253-33907-3
3. Perle, A. (1977). „[On the first finding of *Alectrosaurus* (Tyrannosauridae, Theropoda) in the Late Cretaceous of Mongolia]” (orosz nyelven). *Problemy Geologii Mongolii* **3**, 104–113. o.
4. Hicks, J.F., Brinkman, D.L., Nichols, D.J., and Watabe, M. (1999). „Paleomagnetic and palynological analyses of Albian to Santonian strata at Bayn Shireh, Burkhant, and Khuren Dukh, eastern Gobi Desert, Mongolia”. *Cretaceous Research* **20** (6), 829–850. o.

5. van Itterbeeck, J., Horne, D.J., Bultynck, P., and Vandenbergh, N. (2005). „Stratigraphy and palaeoenvironment of the dinosaur-bearing Upper Cretaceous Iren Dabasu Formation, Inner Mongolia, People's Republic of China (http://www.sciencedirect.com/science?_ob=MImg&_imagekey=B6WD3-4H2PJ9Y-2-1&_cdi=6755&_user=798018&_pii=S0195667105000662&_origin=search&_coverDate=08%2F31%2F2005&_sk=999739995&view=c&wchp=dGLbVzW-zSkzS&md5=8ca1bd0e55a475fb279e4a092fbe0bdf&ie=/sdarticle.pdf)" (PDF). *Cretaceous Research* **26**, 699–725. o. (Hozzáférés ideje: 2010. december 20.)
6. Currie, P.J..szerk.: Benton, M.J., Shishkin, M.A., Unwin, D.M., and Kurochkin, E.N.: Theropods from the Cretaceous of Mongolia, *The Age of Dinosaurs in Russia and Mongolia*. Cambridge: Cambridge University Press, 434–455. o. (2001). ISBN 052154582X
7. Holtz, T.R..szerk.: Weishampel, D.A., Dodson, P., and Osmólska, H.: Tyrannosauroidea, *The Dinosauria*, 2nd Edition, Berkeley: University of California Press, 111–136. o. (2004). ISBN 0-520-24209-2
8. Dodson, Peter, Britt, Brooks & Carpenter, Kenneth & Forster, Catherine A. & Gillette, David D. & Norell, Mark A. & Olshevsky, George & Parrish, J. Michael & Weishampel, David B.. Albertosaurus, *The Age of Dinosaurs*. Publications International, LTD., 106–107. o.. ISBN 0-7853-0443-6
9. Mader, B.J., Bradley, R.L. (1989). „A redescription and revised diagnosis of the syntypes of the Mongolian tyrannosaur *Alectrosaurus olseni*". *Journal of Vertebrate Paleontology* **9** (1), 41–55. o.

Fordítás

- Ez a szócikk részben vagy egészben az *Alectrosaurus* című angol Wikipédia-szócikk ezen változatának (https://en.wikipedia.org/wiki/Alectrosaurus?oldid=377722573) fordításán alapul. Az eredeti cikk szerkesztőit annak laptörténete sorolja fel.